

FI A DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babe -Bolyai, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodox
1.3 Departamentul	Teologie Ortodox
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclu de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Teologie Ortodox Pastoral

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Fenomenologia religioasă în contemporaneitate						
2.2 Titularul activităților de curs	Lect. dr. Mo Grigore Dinu						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lect. dr. Mo Grigore Dinu						
2.4 Anul de studiu	III	2.5 Semestrul	6	2.6. Tipul de evaluare	Colocviu	2.7 Regimul disciplinei	Op

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	
3.4 Total ore din planul de învățământ	28	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					12
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					13
Pregătirea seminarilor/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					12
Tutoriat					6
Examinări					4
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual		47			
3.8 Total ore pe semestru		75			
3.9 Numărul de credite		3			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	•
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	•

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea și capacitatea de aplicare a metodei fenomenologice, cu aplicabilitate la religie și teologie • Utilizarea principalelor concepte ale fenomenologiei și fenomenologiei religiei • Înțelegerea raporturilor dintre teologia ortodoxă și fenomenologia religiei
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Aplicarea spiritului critic, bazat pe argumente și informații preluate din texte • Analiza și interpretarea textelor • Comparația și sinteza mai multor texte care dezbat aceeași temă

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Introducere în fenomenologia contemporană a religiei, precum și în raporturile dintre fenomenologie și teologie
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Introducere în metoda fenomenologiei husserliene • Introducere în raporturile dintre fenomenologie și teologie, cu referire la turnura teologică a fenomenologiei franceze și la teologia ortodoxă neopatristică • Fenomenologia faptului religios contemporan

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Considerații introductive, prezentarea cursului și aspecte metodologice	prelegere	
Importanța studiului fenomenologiei religiei astăzi: de la marea suspiciune la revenirea postmetafizică a religiei	prelegere	
Metoda fenomenologică	prelegere	
Aplicabilitatea religioasă a metodei fenomenologice	prelegere	
Sacru și trăsăturile lui	prelegere	
Sacru și profanul	prelegere	
Experiența religioasă	prelegere	
Fenomenologia religioasă a morții	prelegere	
Fenomenologie și teologie (I). Refuzul teologiei	prelegere	
Fenomenologie și teologie (II). Fenomenul saturat	prelegere	
Fenomenologie și teologie (III). Fenomenul liturgic	prelegere	
Postmodernismul și revenirea religiei	prelegere	
Teologia ortodoxă și fenomenologia religiei	prelegere	
Considerații concluzive	prelegere	
Bibliografie CODOBAN, AUREL, <i>Sacru și ontofanie. Pentru o nouă filosofie a religiilor</i> (Filosofie), Polirom, Iași, 1998. ELIADE, MIRCEA, <i>Sacru și profanul</i> , traducere de Brândușa Prelipceanu, Humanitas, București, 1995.		

ELIADE, MIRCEA; CULIANU, IOAN P., *Dicționar al religiilor*, traducere de Cezar Baltag, Humanitas, București, 1993.

GOLITZIN, ALEXANDER, *Mistagogia experienței lui Dumnezeu în Ortodoxie* (Mistica), traducere de Ioan I. Ică jr, Deisis, Sibiu, 1998.

HEIDEGGER, MARTIN, „Fenomenologie și teologie”, în *Repere pe drumul gândirii*, traducere de Thomas Kleininger, Gabriel Liiceanu, Ed. Politic, București, 1988, pp. 405-418.

HUSSERL, EDMUND, *Meditații carteziene* (Paradigme), traducere de Aurelian Crăiuțu, Humanitas, București, 1994.

LÉVINAS, EMMANUEL, *Moartea și timpul*, text stabilit de Jacques Rolland, traducere, cuvânt înainte și note de Anca Măniuțiu, Biblioteca Apostrof, Cluj, 1996.

LOSSKY, VLADIMIR, *Teologia mistică a Bisericii de Răsărit* (Dogmatica), traducere de Vasile Răduț, Anastasia, București, f.a.

MARION, JEAN-LUC, *În plus. Studii asupra fenomenelor saturate* (Philosophia christiana), traducere de Ionuț Biliuță, Deisis, Sibiu, 2003.

OTTO, RUDOLF, *Sacrul* (Homo religiosus), traducere de Ioan Milea, Dacia, Cluj-Napoca, 1996.

STANILOAE, DUMITRU, *Ascetism și misticism creștin sau teologia vieții spirituale*, Casa Cărții de Știință, Cluj, 1993.

TURCAN, NICOLAE, *Credința ca filosofie. Marginalii la gândirea Tradiției* (Theologia Socialis 15), prefață de Radu Preda, Eikon, Cluj-Napoca, 2011.

VELASCO, J. MARTIN, *Introducere în fenomenologia religiei* (Plural M), traducere de Cristian Bădiliță, Polirom, Iași, 1997.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
<ul style="list-style-type: none"> Umberto Eco, <i>Cum se face o teză de licență</i> (Biblioteca italiană), traducere de George Popescu, Pontica, Constanța, 2000 (Alegerea subiectului. Cercetarea materialului. Planul de lucru și sistemul de fișe. Redactarea). 	Participare activă	
<ul style="list-style-type: none"> Christos Yannaras, <i>Heidegger și Areopagitul</i>, traducere de Nicolae Șerban Tănăsescu, Anastasia, București, 1996, pp. 7-34 (Negarea metafizicului divin al lui Dumnezeu). Friedrich Nietzsche, <i>tiința voioasă, în știința voioasă. Genealogia moralei. Amurgul idolilor</i>, traducere de Liana Mănescu, traducerea versurilor de Simion Dănilă, Humanitas, București, 1994, pp. 129-131 (Problema morții lui Dumnezeu. Implicațiile religioase și metafizice ale morții lui Dumnezeu). 	Participare activă, referate, brainstorming	
<ul style="list-style-type: none"> Edmund Husserl, <i>Meditații carteziene</i> (Paradigme), traducere de Aurelian Crăiuțu, Humanitas, București, 1994, pp. 48-52, 62-64 (Îndoiala metodică a lui Descartes și interpretarea ei husserliană. Reducția transcendențial-fenomenologică. <i>Cogito și cogitatum</i>). Edmund Husserl, <i>Ideea de fenomenologie și alte scrieri filosofice</i>, traducere de Alexandru Boboc, Grinta, Cluj-Napoca, 2002, pp. 87-89 (Problema existenței. Posibilitatea cunoașterii transcendentei). 	Participare activă, referate, brainstorming	
<ul style="list-style-type: none"> Michel Henry, <i>Eu sunt Adevărul. Pentru o filosofie a creștinismului</i>, traducere de Ioan I. Ică jr, Deisis, Sibiu, 2000, pp. 37-49 (Întrebarea asupra adevărului ca întrebare asupra creștinismului. Aporia corpului de texte. Aporia adevărului istoriei. Aporia adevărului limbajului). 	Participare activă, referate, brainstorming	

<ul style="list-style-type: none"> • Rudolf Otto, <i>Sacrul. Despre elementul irațional din ideea divinului și despre relația lui cu raționalul</i> (Homo religiosus), traducere de Ioan Milea, Dacia, Cluj-Napoca, 1996, pp. 15-32 (Numinosul. <i>Mysterium tremendum</i> sau taina înfricoșătoare. <i>Majestas</i> sau puterea absolută. Energia). • Christos Yannaras, <i>Contra religiei</i>, traducere de Tudor Dinu, Anastasia, București, 2011, pp. 13-19, 25-32 (Nevoia și instinctul religiei. Iraționalitate și sentiment). 	Participare activă , referate, brainstorming	
<ul style="list-style-type: none"> • Mircea Eliade, <i>Sacrul și profanul</i>, traducere de Brândușa Prelipceanu, Humanitas, București, 1995, pp. 21-31, 175-186 (Omogenitate spațială și hierofanie. Teofanie și semne. Haos și Cosmos. Camuflarea sacralului în profan). • Dumitru Stăniloae, <i>Teologia dogmatică ortodoxă</i>, vol. 1, ediția a doua, Institutul Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997, pp. 179-182 (Sfințenia creștină și desființarea graniței dintre sacru și profan). 	Participare activă , referate, brainstorming	
<ul style="list-style-type: none"> • Jean-Yves Lacoste, <i>Fenomenalitatea lui Dumnezeu</i>, traducere de Maria-Cornelia Ică jr, Deisis, Sibiu, 2011, pp. 93-99 (Insuficiența conceptului de experiență religioasă). • Dumitru Stăniloae, <i>Trăirea lui Dumnezeu în Ortodoxie</i>, prefață de pr. prof. Ilie Moldovan, antologie, studiu introductiv și note de Sandu Frunz, Dacia, Cluj-Napoca, 1993, pp. 179-189 (Îndumnezeirea în sens larg. Îndumnezeirea în sens strict). 	Participare activă , referate, brainstorming	
<ul style="list-style-type: none"> • Martin Heidegger, <i>Ființă și timp</i>, traducere de Gabriel Liiceanu, Cristian Cioabă, Humanitas, București, 2002, <i>Ființă și timp</i>, pp. 335-339; 345-354 (Ființa întru moarte. Autenticitatea morții). • Cristian Bădiliță, <i>Călugărul și moartea</i> (Plural), Polirom, Iași, 1998, pp. 117-125 (Exersarea lui „ca și cum”. Moartea pentru aproapele. A trăi într-un mormânt). 	Participare activă , referate, brainstorming	
<ul style="list-style-type: none"> • Martin Heidegger, „Fenomenologie și teologie”, în <i>Repere pe drumul gândirii</i>, traducere de Thomas Kleininger, Gabriel Liiceanu, Ed. Politică, București, 1988, pp. 405-408, 418-424 (Teologia ca știință pozitivă. Relația teologiei cu filosofia). 	Participare activă , referate, brainstorming	
<ul style="list-style-type: none"> • Jean-Luc Marion, <i>Vizibilul și revelatul: teologie, metafizică și fenomenologie</i>, traducere de Maria-Cornelia Ică jr, Deisis, Sibiu, 2007, pp. 82-87 (Fenomenul saturat ca ultimă posibilitate a fenomenologiei. Fenomene simple, comune și saturate). • Paul Evdokimov, <i>Arta icoanei. O teologie a frumuseții</i>, traducere de Grigore Moga, Petru Moga, Meridiane, București, 1993, pp. 157-160 (Icoana și teologia prezenței. Teofania icoanei). 	Participare activă , referate, brainstorming	

<ul style="list-style-type: none"> Jean-Yves Lacoste, <i>Experiență și Absolut. Pentru o fenomenologie liturgică a umanității omului</i>, Deisis, Sibiu, 2001, pp. 46-49 (Liturghia ca depășirea a lumii. „Ne-locul liturgic” și anihilarea distanței dintre om și Dumnezeu). Dumitru Stăniloae, <i>Teologia dogmatică ortodoxă</i>, vol. 3, ediția a doua, Institutul Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997, pp. 6-9 (Sf. Taine și unirea cu Hristos. Lucrarea Duhului Sfânt în Sf. Taine) 	Participare activă, referate, brainstorming	
<ul style="list-style-type: none"> Gianni Vattimo, <i>A crede că mai credem: e cu putință să fim creștini în afara Bisericii?</i> (Biblioteca italiană), traducere de Ștefania Mincu, Pontica, Constanța, 2005 (Creștinismul slab: secularizarea ca adevăr al creștinismului. Demitizarea autorității, dogmei și moralei). Paul Evdokimov, <i>Iubirea nebună a lui Dumnezeu</i>, traducere de Teodor Baconsky, Anastasia, București, 1993, pp. 157-164 (Autoritatea ca libertate) 	Participare activă, referate, brainstorming	
<ul style="list-style-type: none"> Christos Yannaras, <i>Heidegger și Areopagitul</i>, traducere de Nicolae Șerban Tănăsescu, Anastasia, București, 1996, pp. 61-82 (Apofatismul și nihilismul. Apofatismul ca negație. Apofatismul ca renunțare) 	Participare activă, referate, brainstorming	
<ul style="list-style-type: none"> Comentarii concluzive, discuții, deschideri 	Participare activă, brainstorming	

Bibliografie

- B. DILIȚĂ, CRISTIAN, *Călugărul și moartea* (Plural), Polirom, Iași, 1998.
- ECO, UMBERTO, *Cum se face o teză de licență* (Biblioteca italiană), traducere de George Popescu, Pontica, Constanța, 2000.
- ELIADE, MIRCEA, *Sacralul și profanul*, traducere de Brândușa Prelipceanu, Humanitas, București, 1995.
- EVDOKIMOV, PAUL, *Arta icoanei. O teologie a frumuseții*, traducere de Grigore Moga, Petru Moga, Meridiane, București, 1993.
- EVDOKIMOV, PAUL, *Iubirea nebună a lui Dumnezeu*, traducere de Teodor Baconsky, Anastasia, București, 1993.
- HEIDEGGER, MARTIN, „Fenomenologie și teologie”, în *Repere pe drumul gândirii*, traducere de Thomas Kleininger, Gabriel Liiceanu, Ed. Politică, București, 1988, pp. 403-434.
- HEIDEGGER, MARTIN, *Ființă și timp*, traducere de Gabriel Liiceanu, Cămin Cioabă, Humanitas, București, 2002.
- HENRY, MICHEL, *Eu sunt Adevărul. Pentru o filozofie a creștinismului*, traducere de Ioan I. Ică jr, Deisis, Sibiu, 2000.
- HUSSERL, EDMUND, *Meditații carteziene* (Paradigme), traducere de Aurelian Crișuțu, Humanitas, București, 1994.
- HUSSERL, EDMUND, *Ideea de fenomenologie și alte scrieri filosofice*, traducere de Alexandru Boboc, Grințu, Cluj-Napoca, 2002.
- LACOSTE, JEAN-YVES, *Experiență și Absolut. Pentru o fenomenologie liturgică a umanității omului*, Deisis, Sibiu, 2001.
- LACOSTE, JEAN-YVES, *Fenomenalitatea lui Dumnezeu*, traducere de Maria-Cornelia Ică jr, Deisis, Sibiu, 2007.
- MARION, JEAN-LUC, *Vizibilul și revelatul: teologie, metafizică și fenomenologie*, traducere de Maria-Cornelia Ică jr, Deisis, Sibiu, 2007.
- NIETZSCHE, FRIEDRICH, *tiința voioasă, în tiința voioasă. Genealogia moralei. Amurgul idolilor*, traducere de Liana Mănescu, traducerea versurilor de Simion Dănilă, Humanitas, București, 1994, pp. 7-285.
- OTTO, RUDOLF, *Sacralul. Despre elementul irațional din ideea divinului și despre relația lui cu raționalul* (Humanitas, București, 1988).

religiosus), traducere de Ioan Milea, Dacia, Cluj-Napoca, 1996.

ST NILOAE, DUMITRU, *Trirea lui Dumnezeu în Ortodoxie*, prefață de pr. prof. Ilie Moldovan, antologie, introductiv și note de Sandu Frunz, Dacia, Cluj-Napoca, 1993.

ST NILOAE, DUMITRU, *Teologia dogmatic ortodox*, vol. 1, ediția a doua, Institutul Biblic și de Misiune Bisericii Ortodoxe Române, București, 1996.

ST NILOAE, DUMITRU, *Teologia dogmatic ortodox*, vol. 3, ediția a doua, Institutul Biblic și de Misiune Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997.

VATTIMO, GIANNI, *A crede cmai credem: e cu puțință să fim creștini în afara Bisericii?* (Biblioteca italia traducere de Ștefania Mincu, Pontica, Constanța, 2005.

YANNARAS, CHRISTOS, *Heidegger și Areopagitul*, traducere de Nicolae Șerban Tanaoaca, Anastasia, București, 1996.

YANNARAS, CHRISTOS, *Contra religiei*, traducere de Tudor Dinu, Anastasia, București, 2011.

9. Coroborarea coninuturilor disciplinei cu a tept rile reprezentan ilor comunit ii epistemice, asocia iilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Fenomenologia religiei și raporturile contemporane dintre fenomenologie și teologie au o relevanță în creștere pentru teologia ortodoxă. Studiul acestora ajută nu doar la sincronizarea științifică față de teologiile occidentale, ci deschide în același timp și noi pentru dialog și înțelegere reciprocă. În plus, fenomenologia religiei poate sta la baza unei noi originalități a teologiei ortodoxe contemporane, fie ca provocare, după model patristic și neopatristic, fie ca discurs înnoitor, după modelul turnurii teologice a fenomenologiei franceze, ajutând teologia ortodoxă să răspunde lumii culturale și ideologice de astăzi.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota final
10.4 Curs	Înțelegerea conceptelor metodologice ale fenomenologiei religiei și capacitatea aplicării lor	Colocviu	60 %
10.5 Seminar/laborator	Capacitatea analitic, sintetic și critic	Participare activ, <i>brainstorming</i>	20 %
	Redactarea textului academic și originalitate	Elaborarea și susținerea unui text	20 %
10.6 Standard minim de performan			
<ul style="list-style-type: none"> Prezența la seminar în proporție de 70 % Suținerea lucrării de seminar Participare activ Obținerea unei note de trecere 			

Data completării
05.09.2013

Semnătura titularului de curs
.....

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament
.....

Semnătura directorului de departament
.....